

Фролова Наталя Валентинівна

Одеський державний екологічний університет,

доцент кафедри екологічного права та контролю, кандидат юридичних наук

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МАРКУВАННЯ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Органічне виробництво – це цілісна система господарювання та виробництва харчових продуктів, яка поєднує в собі найкращі практики з огляду на збереження довкілля, рівень біологічного розмаїття, збереження природних ресурсів, застосування високих стандартів належного утримання (добробуту) тварин та метод виробництва, який відповідає певним вимогам до продуктів, виготовлених з використанням речовин та процесів природного походження.[1]

В Європейському Союзі маркування продукції відіграє важливу роль у регулюванні виробництва та збуту органічної продукції. Законодавство ЄС встановлює стандарти, згідно до яких розвиваються виробничі та ринкові відносини органічного сектору, тим самим покращуючи та зміцнюючи стандарти органічного сільського господарства ЄС та вимоги щодо імпорту та контролю. Дані відносини регулюються за допомогою Директиви ЄС №834/2007. В цій Постанові органічне виробництво визначається як цілісна система господарювання та виробництва харчових продуктів, яка поєднує в собі найкращі практики з огляду на збереження довкілля, рівень біологічного розмаїття, збереження природних ресурсів, застосування високих стандартів належного утримання (добробуту) тварин та метод виробництва, який відповідає певним вимогам до продуктів, виготовлених з використанням речовин та процесів природного походження.

Починаючи в липня 2010 року в ЄС на продуктах органічного походження з'являється знак в формі листочка з зірочками за контуром на зеленому фоні – так званий «EuroLeaf» («ЕвроЛист»). Це позначення є обов'язковим для всіх

органічних продуктів, що продаються на території ЄС. Крім того, на етикетці має бути інформації щодо походження даного продукту. На етикетці можуть знаходитися такі написи: «EU Agriculture», який означає, що вихідні матеріали було вирощено на території ЄС; «non-EU Agriculture», який означає, що вихідні органічні матеріали були вирощені на території третіх країн, але у відповідності до норм, що висуваються з боку законодавства ЄС; а також «EU/non-EU Agriculture», який зазначає, що вихідні органічні матеріали біли вирощені як на території ЄС, так и на території третіх країн у відповідності до норм, визначених для країн ЄС.

У ЄС за безпеку продуктів харчування відповідає єдина інституція – Європейська агенція безпеки харчових продуктів (European Food Safety Authority, EFSA). В країнах ЄС діють національні та не урядові організації, які забезпечують або контролюють безпеку продовольства. Так, для прикладу, в Чеській республіці лише на урядовому рівні діє Інформаційний центр безпеки продовольства, який співпрацює з європейською Системою швидкого оповіщення про харчові продукти і корми (Rapid Alert System for Food and Feed, RASFF). В Чеській республіці контактною інституцією цієї системи є Державна сільськогосподарська та ветеринарна інспекція.

На органічних продуктах із ЄС, також, може стояти національний знак. Наприклад, у 2001 році Федеральне міністерство захисту прав споживачів продовольства та сільського господарства Німеччини представило національне маркування — Bio-Siegel (Екологічна печатка), що позначає продукти підприємств, які дотримуються органічних вимог ЄС. Для покупців із Німеччини цей знак має зазвичай найбільш вагоме значення, оскільки до продукції, що ним позначається, висуваються більш суворі вимоги. А саме: 1) не менше, ніж 95% компонентів продукції повинні мати органічне походження; 2) заборона на наявність у складі та процесі вирощування сировини ГМО, хімічних сполук, мінеральних добрив, пестицидів; 3) заборона на вплив

випромінення на продукцію; 4) тваринне господарство ведеться у екологічно чистих районах за принципом “вільного виходу” скоту; 5) заборона на використання у раціоні та процесі лікування тварин гормональних та антибіотичних засобів; 6) проведення постійних перевірок відповідності продукції умовам сертифікації; 7) заборонено використання хімічних та мінеральних добрив низкої розчинності; 8) земля має бути в належному стані та придатною для виробництва кормів, вирощування рослин та тварин. Вся органічна косметика, що маркується позначенням Bio-Siegel, не містить парабенів, барвників, віддушок, красителів, компонентів тваринного походження, а також не тестується на тваринах.[2]

Основна задача маркування в ЄС - це зробити якомога легшим для пересічного покупця процес ідентифікації органічної продукції. Крім того, він надає візуальну ідентичність сектору органічного сільського господарства і тим самим сприяє забезпеченню загальної узгодженості та належного функціонування внутрішнього ринку в цій галузі. Правила щодо маркування полегшують контроль інституцій, які здійснюють контроль в цій галузі. Вони також роз'яснюють зобов'язання суб'єктів господарювання щодо маркування органічних товарів, які вони виробляють. Органічний символ захищений від використання на не органічних продуктах по всьому ЄС. Це посилює чесну конкуренцію на ринку та, звичайно, захист прав споживачів.

Використання логотипу та належне маркування є обов'язковим для всіх органічних фасованих продуктів, вироблених у Європейському Союзі. У певних випадках його також можна використовувати на добровільній основі. Це означає, що нефасована органічна їжа, вироблена в межах ЄС, або органічні продукти, імпортовані з третіх країн, можуть відображати новий логотип. Поряд з новим органічним логотипом ЄС споживачі отримують інформацію про місце, де сільськогосподарська сировина, що використовується у цьому продукті, була вирощена, а також відображається код контролюючих органів.[3]

В Україні у відповідності до Закону України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» [4] оцінка відповідності виробництва органічної продукції та сировини здійснюється аудитором з сертифікації. Зацікавлена особа подає заяву про перехід на виробництво органічної продукції до органу з оцінки відповідності, та не пізніше 30 днів з дня подання заяви про перехід на виробництво органічної продукції отримує таку оцінку або обґрунтовану відмову. За результатами оцінки відповідності складається висновок (звіт) аудитора з сертифікації, який протягом двох днів з дня закінчення оцінки відповідності передається до органу з оцінки відповідності для прийняття рішення про видачу або про відмову у видачі сертифіката відповідності. Оцінка відповідності виробництва органічної продукції та/або сировини проводиться один раз на два роки.

На території України працюють 12 іноземних та 1 український сертифікаційні органи. Український сертифікаційний орган «Органік стандарт» має міжнародну акредитацію на проведення сертифікаційних робіт та визнання Єврокомісії та Швейцарської Конфедерації. Перший український сертифікаційний орган, що здійснює інспекцію та сертифікацію органічного виробництва, ТОВ «Органік стандарт» був створений в рамках українсько-швейцарського проекту «Органічна сертифікація та розвиток органічного ринку в Україні» в 2007 році. Також виробник може звернутися до будь-якого сертифікаційного органу, який є міжнародно акредитованим. Дійсність органічного сертифікату можна перевірити на сайті сертифікаційного органу. Дійсність сертифікату операторів сертифікованих сертифікаційного органу «Органік Стандарт» можна перевірити на сайті www.organicstandard.com.ua/ua/clients. [5]

Міністерство аграрної політики та продовольства України своїм наказом № 495 від 25 грудня 2015 р. (zareestrovaniy Minyustom 19.01.2016 p. za №99/28229) [6]

затвердило державний логотип для органічної продукції (сировини) та відповідний його технічний опис.

За наявності відповідного сертифіката органічна продукція та сировина маркується належним чином в обов'язковому порядку. Державний логотип складається з напису «органічний продукт» та відповідного графічного зображення. При цьому не допускається використання даного словосполучення у власних назвах продуктів та торговельних марках при рекламуванні, а також у випадку маркування продукції, яка перебуває на стадії перехідного періоду до органічного виробництва. Дозволяється також використання недержавних (приватних) логотипів, запроваджених безпосередньо суб'єктами господарювання, які здійснюють виробництво, реалізацію органічної продукції (сировини), або їх об'єднаннями.

Список використаної літератури

1. Капштик М. Переваги органічного виробництва: з наукової точки зору // URL: http://organicstandard.com.ua/files/HealthyNation_presentation/100303 (дата звернення 1 листопада 2017 року)
2. Органічні продукти. Вимоги до органічних продуктів. // URL: <https://harchi.info/articles/organichni-produkty> (дата звернення: 1 листопада 2017 року)
3. The EU organic logo and labelling rules // URL: https://ec.europa.eu/agriculture/organic/downloads/logo_en (дата звернення: 1 листопада 2017 року)
4. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: Закон від 03 вересня 2013 № 425-VII // База даних «Законодавство України / ВР України. URL:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/425-18> (дата звернення: 1 листопада 2017 року)

5. Коротко про органік // URL: www.ukraine.fibl.org/...ukraine/Коротко_про_органік.doc (дата звернення: 21 березня 2018 року)
6. Про затвердження державного логотипу для органічної продукції (сировини) наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 25 грудня 2015 року № 495 // База даних «Законодавство України / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0099-16> (дата звернення: 1 квітня 2018 року)